

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	18.03.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2006
Avaldamismärge:	

"Metsa korraldamise juhendi" kinnitamine

Vastu võetud 17.03.1999 nr 25
[RTL 1999, 69, 902](#)

Muudetud järgmiste määrustega (kuupäev, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):

19.04.2000/29 ([RTL 2000, 50, 747](#)) 08.05.2000

03.03.2004/6 ([RTL 2004, 25, 404](#)) 18.03.2004

Määrus kehtestatakse [Metsaseaduse](#)(RT I 1998, 113/114, 1872) paragrahvi 5 lõike 5 alusel.

Metsaseaduse (RT I 1998, 113/114, 1872) paragrahvi 5 lõike 5 alusel määran:

Kinnitada "Metsa korraldamise juhend" (juurde lisatud).

	Kinnitatud keskkonnaministri 17. märtsi 1999. a määrusega nr 25
--	--

METSA KORRALDAMISE JUHEND

I. METSA KORRALDAMISE OBJEKT

1. Metsa korraldamise objekt on mets, mille suhtes kohaldatakse metsaseadust ' 3 lõike 1 kohaselt.
2. Tulenevalt metsa korraldamise toimingust määratakse metsa korraldamise objekt järgmiselt:
 - 1) metsa inventeerimisel sõltuvalt Keskkonnaministeeriumi poolt kinnitatud eesmärgist haldus-, katastri- või majandamisüksuste kaupa;
 - 2) metsa majandamiskava koostamisel metskondade või muude majandamisüksuste kaupa;
 - 3) metsa majandamise soovitude koostamisel kinnistute kaupa;
 - 4) metsa majandamise hindamisel sõltuvalt keskkonnaministri poolt määratud hindamise mahust haldus-, katastri- või majandamisüksuste kaupa.

[[RTL 2000, 50, 747](#)- jõust.08.05.2000]

3. Konkreetse kalendriaasta metsa korraldamise objektid ja neil tehtavad toimingud (edaspidi metsakorraldustööd) määrab keskkonnaminister eelneva aasta 31. märtsiks.

[[RTL 2000, 50, 747](#)- jõust.08.05.2000]

4. Metsakorraldustööde suunamiseks Keskkonnaministeerium:
 - 1) koostab metsakorraldustööde ajakava;
 - 2) korraldab riigihanke tööde teostajaks sobiva isiku (edaspidi metsa korraldaja) leidmiseks;
 - 3) sõlmib metsa korraldajaga metsakorraldustööde tegemiseks riigi nimel lepingu (edaspidi metsakorraldustööde leping);
 - 4) kontrollib metsakorraldustööde kvaliteeti.

[[RTL 2000, 50, 747](#)- jõust.08.05.2000]

II. METSA KAARDISTAMISE TINGIMUSED

5. Metsa kaardistamisel kasutatakse LAMBERT-EST projektsiooni.

6. Metsa kaardistamine toimub mõddusl :10 000. Täiendav kaardistamise vajadus mõnes teises mõõtkavas lepitakse kokku metsakorraldustõde lepingus.
 7. Metsakaart koostatakse digitaalse vektorkaardina ning seotakse Eesti põhikaardi võrgu koordinaatidega.
 8. Metsa kaardistamise aluseks on Eesti põhikaart ja katastriplaan.
 9. Kui katastriuksuste piirid on kantud Eesti põhikaardile või ortofotoplaanile, tuleb metsa kaardistamisel kasutada viimaseid alusplaanina.
 10. Digitaalset aluskaarti tuleb eelistada tardkandjal olevale aluskaardile.
 11. Põhikaardi vektorkujul olemasolu korral võetakse metsakaardile vajalikud põhikaardil kujutatud objektid põhikaardilt. Objektide koordinaadid peavad olema samad põhikaardi koordinaatidega. Vektorkujul põhikaardil puuduvad objektid tuleb kaardile kanda täpsusega, mille puhul koordinaadi veale vastav vahemaa looduses ei uletaks 5 meetrit.
 12. Vektorkujul põhikaardi puudumise korral tuleb objektid kaardile kanda sellise täpsusega, et koordinaadiveale vastav vahemaa looduses ei uletaks 10 meetrit.
 13. Metsa kaardistamise tehniliseks aluseks on aero- või satelliitfotod. Fotosid kasutatakse aluskaardi situatsiooni täpsustamiseks, aluskaardil puuduvate situatsioonelementide asukoha märamiseks, eraldiste piiride dexifreerimiseks, topograafilise situatsiooni tunnetamiseks ning välitõdel täpseks orienteerumiseks.
 14. Fotode mõõtkava peab vastama metsa kaardistamise mõõtkavale.
 15. Fotode tellimine sätestatakse metsakorraldustõde lepingus. Metsa korraldamiseks riigi poolt eraldatud vahenditest soetatud fotod säilitatakse metsa inventeerimisel saadud andmete alusel peetava riikliku registri juures.
 16. Metsa kaardistamise ja kirjeldamise uksuseks on eraldis. Eraldis on pinnalt terviklik metsaos, mis on oma päritolu, koosseisu, vanuse, rinnaspindala, kõrguse, tagavara ja metsakasvukohatuubi osas kogu ulatuses piisavalt uhetaoline uhesuguste majandamisvõtete rakendamiseks. Eraldised piiritletakse metsa ulepinnalise takseerimise käigus. Sarnaseid metsaosi võib käsitleda erinevate eraldistena, kui need on teineteisest eraldatud sihi, kraavi, tee, liini või mõne teise joonelemendiga.
 17. Eraldise suuruse alampiir on 0,1 ha.
 18. Metsa kaardistamisel tuleb uldkasutatavate leppemärkidena kasutada Eesti põhikaardi leppemärke. Metsa kaardistamisel kasutatavate leppemärkide klassifikaator on esitatud käesoleva juhendi lisas 1.
 19. Digitaalsele metsakaardile kantakse piirid, teed, sihid, visiirid, liinid, veekogud, kraavid, hooned, tuletõrje veevõtukohad, võtumebiotoobid ning samakõrgusjooned (põhikaardil olemasolu korral). Eraldisepiirid kantakse kaardile eraldi kihina. Jõgede, ojade, kanalite ja veega kraavide puhul näidatakse kaardil vee voolusuund. Kui voolusuunda ei saa kujutada veekogu kallaste vahel, märgitakse see veekogu leppemärgi kõrval, kusjuures kraavide korral märgitakse voolusuund muldepoolsele kuljele. Kooskõlastatult Keskkonnaministeeriumiga võib kaardil kajastada ka muud informatsiooni.
- [RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]
20. Tardkandjal metsakaardile kantakse piirid, teed, sihid, visiirid, liinid, veekogud, kraavid, hooned, tuletõrje veevõtukohad, võtumebiotoobid, samakõrgusjooned (põhikaardil olemasolu korral), vee voolusuund, katastritunnused, kvartalite ja eraldiste numbrid, maakondade ja valdade nimetused, metsaomanike (riigimetsa korral riigimetsa majandajate) nimed, kaardi mõõtkava, metsa korraldamise välitõde aasta, kaardistamise eest vastutava isiku nimi ning kooskõlastatult Keskkonnaministeeriumiga muu informatsioon. Kui uhe metsa korraldamise objekti metsakaart on mitmel lehel, näidatakse metsakaardil kaardilehe number.
- [RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]
21. Metsakaardi alusel koostatakse vajaduse korral temaatilised (puistuplaan, metsamajanduslike tõde plaan jms) ja ulevaatekaardid (metskonna või muu majandamisuksuse või haldusuksuse metsade ulevaatekaart).
 22. Metsa korraldaja fikseerib iga kaardi kohta kaardistamise eest vastutava isiku ning kaardistamistõde aja.
 23. Kaartide koosseis, koopiate arv ning uleandmise ja levitamise tingimused määratakse metsakorraldustõde lepingus.

III. METSA INVENTEERIMISE METOODIKA

24. Inventeerimise eesmärgi kinnitab keskkonnaminister.

25. Metsa inventeerimine statistilise valikmeetodiga seisneb vastavalt inventeerimise eesmärgile sobiva valimi leidmises, proovitükkide rajamises, vajalike mõõtmiste teostamises ning tulemuste üldistamises inventeerimisobjekti kui terviku kohta.

26. Valimi esinduslikkus ning mõõtmistäpsus peavad tagama mõõtmistulemuste üldistamise järel inventeerimise eesmärgi täitmiseks piisava usaldusväärsuse.

27. Metsa inventeerimine ülepinnaalse takseerimisega seisneb metsa eraldise piiritlemises, puistu takseertunnuste määramises eraldisel ning takseerandmete ja muude käesolevas juhendis nõutud andmete põhjal eraldise takseerikirjelduse koostamises.

28. Metsa inventeerimisel ülepinnaalse takseerimise teel kasutatakse silmamõõdulist takseerimist ja/või aero-/satelliidifotode tõlgendamist, mida täpsustakse puude vanuse, kõrguse, rinnasdiameetri, rinnaspindala või teiste takseertunnuste määramiseks vajalike mõõtmistega.

[RTL 2004, 25, 404- jõust.18.03.2004]

29. Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas olevas riigimetsas ning metsas, mille kohta puudub katastritunnus, jagatakse mets enne eraldise piiritlemist sihtide, kraavide, teede, jõgede, ojade või teiste joonelementidega eraldatud metsaosadeks B kvartaliteks. Muude metsade kvartaliteks jagamine pole vajalik, kui metsaosa suurus võimaldab eraldise numbrite järjestusest loogiliselt aru saada.

30. Eraldise kirjeldamine omaette üksusena on põhjendatud, kui eraldis vajab erinevat metsa majandamise viisi või selle takseertunnused erinevad naabereraldise takseertunnustest vähemalt ühe takseertunnuse osas alljärgnevas ulatuses:

- 1) mõne puuliigi osatähtsus koosseisus erineb üle 20%;
- 2) enamuspuuliigi keskmine vanus erineb üle 10 aasta;
- 3) puistuelemendi rinnaspindala, puude arv hektari kohta või täius erineb üle 20%;
- 4) puistuelemendi kõrgus erineb üle 10%;
- 5) puistuelemendi hektaritagavara erineb üle 20%;
- 6) enamuspuuliigi päritolu on erinev;
- 7) eraldis kuulub metsakasvukohatüübilt erinevasse tüübirühma.

31. Tootliku metsa kirjeldamisel on kohustuslikeks takseerandmeteks kvartali number (olemasolu korral), eraldise number, kõlvikuliik, eraldise pindala, metsakategooria, hoiu- või kaitsemetsaks määramise põhjus, metsakasvukohatüüp, kuivenduse tunnus, boniteet, baaskõrgus (H100 või H50), puistu hektaritagavara, tagavara juurdekasv ning täius. Osa takseertunnuseid määratakse puistuelementide lõikes. Puistuelement on tekkeviisilt ühesugune puuliigi põlvkond, mis antud kasvutingimustes on ühtlaselt arenenud. Iga puistuelemendi kohta näidatakse takseerikirjelduses rinne, puuliik, koosseisukordaja, päritolu, keskmine vanus, tekkeaasta, keskmine kõrgus, keskmine rinnasdiameeter, rinnaspindala või puude arv hektaril, hektaritagavara ning lisateave kahjustuste kohta. Eraldisel hinnatakse lamapuidu kogus ning määratakse tuleohuklass. Juhul kui ülaltoodud takseerandmed ja -tunnused ei iseloomusta eraldist piisavalt, lisatakse eraldise oluliste iseärasuste kirjeldus.

32. Vähetootliku metsa kirjeldamisel on kohustuslikeks takseerandmeteks kvartali number (olemasolu korral), eraldise number, kõlvikuliik, eraldise pindala, metsakategooria, hoiu- või kaitsemetsaks määramise põhjus, metsakasvukohatüüp, kuivenduse tunnus, liitus (täiuse asemel) ja tuleohuklass. Puuliikide kaupa näidatakse takseerikirjelduses koosseisukordaja ja keskmine kõrgus. Üksikpuude rinde esinemise korral kirjeldatakse see sarnaselt tootliku metsa kirjeldamisega.

33. Kvartalid nummerdatakse metskonna või muu majandamisüksuse piires järjekorras, kusjuures numeratsioon algab metskonna või muu majandamisüksuse loodenurgast ja lõpeb kagunurgas. Keskkonnaministeeriumiga kooskõlastatult võib säilitada varasema kvartalite numeratsiooni, lisades vajaduse korral täiendavaid numbreid.

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

34. Eraldised nummerdatakse kvartali või kinnistu piires järjekorras, kusjuures numeratsioon algab kvartali või kinnistu loodenurgast ja lõpeb kagunurgas. Kui kinnistu koosneb mitmest maatükist, nummerdatakse eraldised maatükkide kaupa järjestikku. Keskkonnaministeeriumiga kooskõlastatult võib säilitada varasema eraldise numeratsiooni, lisades vajaduse korral täiendavaid numbreid.

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

35. Kõlvikuliike eristatakse Vabariigi Valitsuse 8. märtsi 1995. a määrusega nr 101 (RT I 1995, 32, 390) kinnitatud "Kõlvikute kaardi ning maa kvaliteedi ja hindamise kaardi koostamise korra" kohaselt, v.a mets, mille puhul lähtutakse metsaseaduses toodud definitsioonist. Mets liigitatakse metsaseaduse paragrahvi 39 lõike 3 kohaselt tootlikuks ja vähetootlikuks metsaks.

36. Eraldise pindala hektarites arvutatakse eraldise piiripunktide koordinaatide järgi.

37. Metsakategooria määratakse metsa kasutamise eesmärgi põhjal, mis tuleneb planeerimis- ja ehitusseaduse (RT I 1995, 59, 1006; 1996, 36, 738; 49, 953; 1999, 27, 380; 29, 398 ja 399) alusel kehtestatud planeeringust, õigusaktist või metsaomaniku tahtest.

38. Hoiu- või kaitsemetsaks määramise põhjusena käsitletakse nimetatud puhul metsakategooriasse määramise alust.

39. Metsakasvukohatüüp määratakse mullaliigi ja taimkatte alusel vastavalt Eesti metsakasvukohatüüpide klassifikatsioonile (E. Lõhmus, Eesti metsakasvukohatüübid, Eesti NSV Agrotööstuskoondis, Tallinn, 1984). Mullaliigi määramiseks kasutatakse sondi või varem koostatud mullakaarti. Puistangualadel määratakse kasvukohatüüp puiste koostise järgi.

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

40. Kuivenduse tunnus "k" määratakse kuivendatud aladele.

41. Boniteet määratakse välitöödel hinnanguliselt vastavalt käesoleva juhendi lisas 2 esitatud boniteerimistabelitele.

42. Baaskõrgus (H100 või H50) meetrites arvutatakse väliandmete alusel enamuspuuliigile. Baaskõrguse arvutamise mudelid on esitatud käesoleva juhendi lisas 3.

43. Puistu hektaritagavara määratakse puistuelementide hektaritagavarade summana. Puistuelemendi hektaritagavara arvutatakse puistuelemendi kõrguse ning täiuse või rinnaspindala või puude arvu alusel. Tagavara arvutamiseks kasutatakse matemaatilised mudelid on esitatud käesoleva juhendi lisas 4. Puistu hektaritagavara esitatakse tihumeetrites hektari kohta.

44. Puistu tagavara juurdekasv määratakse puistuelementide tagavara juurdekasvude summana. Tagavara juurdekasvu arvutamiseks kasutatakse matemaatilised mudelid on esitatud käesoleva juhendi lisas 5. Juurdekasv esitatakse tihumeetrites hektari kohta aastas.

45. Täius määratakse puistu esimesele ja teisele rindele rinde puude rinnaspindalade summa suhtena rinde koosseisu ja koostispuuliikide kõrguse järgi kaalutud normaalrinnaspindalasse. Juhul kui puistu looduslikud tingimused ei võimalda rinnaspindala määramiseks relaskoopi kasutada, määratakse täius hinnanguliselt. Normaalrinnaspindalade summana kasutatakse käesoleva juhendi lisas 6 antud standardtabelite rinnaspindala või selle alusel loodud mudelit.

46. Liitus määratakse puuliigi võrastikuga kaetud pindala suhtena eraldise pindalasse.

47. Rindelisis määratakse puistu ehituse järgi. Rinnetena eristatakse:

- 1) esimene rinne B puistu suurima kõrguse ja tagavaraga rinne, mille täius on vähemalt 0,3. Esimene rinne on puistu põhiringe;
- 2) teine rinne B rinne, mille keskmine kõrgus on vahemikus 25...75% esimese rinde keskmisest kõrgusest, kusjuures rinde keskmine kõrgus on vähemalt 4 m;
- 3) järelkasvu rinne B rinne, mille keskmine kõrgus on kuni 4 m või alla 25% teise rinde või selle puudumise korral esimese rinde keskmisest kõrgusest ja millest võib loota tulevikupuude kasvu;
- 4) üksikpuude rinne B rinne, mis koosneb madala täiusega (alla 0,3) hõredalt paiknevatest, tavaliselt puistu põhiringest suurematest raielangile jäetud seemnepuudest või eelmisest metsapõlvest järgmisse jäetud säilikpuudest;
- 5) surnud puude rinne B rinne, mis koosneb püstiseisvatest surnud puudest.

Mitmevanuselised puistud, mille on üks vertikaalselt liitunud võrastik ja kus pole võimalik rinnete eraldamine, kirjeldatakse põlvkondade viisi. Põlvkonnad eristatakse, kui nende vanuse erinevus on vähemalt 20 aastat.

48. Puuliik määratakse perekonna tasemel, välja arvatud künnapuu, haab, sanglepp ja hall lepp, mis määratakse liigi tasemel. Eestis väga vähe levinud puuliikide puhul näidatakse vaid, kas tegemist on okas- või lehtpuuga. Peapuuliik on antud kasvukohatingimuste kõige enam sobiv puuliik. Enamuspuuliik on esimese rinde suurima tagavaraga puuliik. Juhul kui viimane ei ole antud kasvukohale sobiv peapuuliik, määratakse peapuuliigiks selleks sobiv puuliik, kui selle tagavara on valmivates ja vanemates puistutes vähemalt 40% ja teistes puistutes vähemalt 30% puistu tagavarast.

49. Puuliigi koosseisukordaja määratakse puuliigi tagavara suhtena rinde või põlvkonna üldisesse tagavarasse. Noorendikes ja vähetootliku metsa kirjeldamisel määratakse koosseisukordajad puude arvu omavahelise suhtena. Koosseisukordajad antakse protsentides.

50. Puistuelemendi keskmine vanus määratakse aastates puistuelemendi tekkeaastast arvates. Kui tekkeaasta ei ole täpselt teada, määratakse vanus aastaringide või männaste loendamise, eelmise inventeerimise vanuseandmete või ekspert hinnangu alusel. Kultiveeritud puuliikide vanus määratakse kultiveerimise aasta järgi arvestades uuendusviisi ja uuendusmaterjali.

51. Puistuelemendi tekkeaasta näidatakse, kui see on teada või kui seda on võimalik määrata täpsusega +B5 a.

52. Puistuelemendi keskmine kõrgus määratakse meetrites, mõõtes puistuelemendi keskmiste mudelpuude kõrguseid. Keskmine mudelpuu on normaalne puu, mille rinnasdiameeter vastab puistuelemendi puude rinnasdiameetrite ruutkeskmisele.
53. Puistuelemendi keskmine rinnasdiameeter määratakse sentimeetrites, mõõtes iga puistuelemendi keskmiste mudelpuude rinnasdiameetreid.
54. Rinnaspindala määratakse relaskoobi abil puistu esimesele ja teisele rindele. Rinnaspindala määratakse ruutmeetrites hektari kohta.
55. Puude arvu hektaril kasutatakse puistu tiheduse iseloomustamiseks noorendike ja üksikute puude inventeerimisel täiuse või rinnaspindala asemel ning kohustuslikuna järelkasvu rinde kirjeldamisel. Puude arv hektaril määratakse hinnanguliselt.
56. Päritolu järgi eristatakse loodusliku tekkega ja kultiveeritud puistuelemente. Loodusliku tekkega puistuelemendid liigitatakse tekkeviisi alusel seemne- ja võrsetekkelisteks. Kultiveeritud puuliigid liigitatakse kultiveerimise viisi alusel külvi- ja istutuskultuurideks.
57. Eraldisel kirjeldatakse majandamisotsuse vastuvõtmise seisukohalt olulised kahjustused. Kahjustuse iseloomustamiseks märgitakse kahjustatud puuliik, kahjustuse põhjus, kahjustatud puude osakaal protsentides ja kahjustusaste.
58. Lamapuidu kogus hinnatakse tihumeetrites hektari kohta.
59. Tuleohuklass määratakse vastavalt käesoleva juhendi lisa 7 toodud tabelile.
60. Takseertunnused, mida looduses ei määrata, kuid mis on tuletatavad teiste takseertunnuste järgi, leitakse arvutuslikult.
61. Ülepinnalisel takseerimisel ei tohi puuliikidel, mille tagavara moodustab enam kui 20% eraldisel kasvava puistu tagavarast, takseertunnuste määramise viga olla suurem kui:
- 1) kõrguse määramisel 10%, kui kõrgus on alla 15 m, siis 1,5 m;
 - 2) rinnasdiameetri määramisel 10%, kui läbimõõt on alla 20 cm, siis 2 cm;
 - 3) vanuse määramisel kuni 40-aastastes puistutes 5 aastat, 41- kuni 100-aastastes 10 aastat ja üle 100-aastastes 15 aastat;
 - 4) rinnaspindala määramisel 13%;
 - 5) koosseisu kordaja määramisel 15%.
62. Looduses määratavad takseertunnused peavad olema määratud sellise täpsusega, mis võimaldaks kasvava metsa tagavara määrata nii, et 2/3 juhtudel oleks tagavara määramise viga alla 15% ja ülejäänud juhtudel alla 20%.
63. Lisaks takseerandmetele tuleb eraldise takseerikirjelduses näidata eraldise asukoht (maakond ja vald), katastritunnus (olemasolu korral), omandivorm, metsaomaniku või -valdaja nimi või nimetus, metsaomaniku või -valdaja isiku- või registrikood, metsa korraldaja nimi või nimetus, metsa korraldaja isiku- või registrikood, metsa korraldaja kontaktandmed (aadress, telefoninumber, faksinumber ja elektronposti aadress), taksatori nimi ja isikukood, inventeerimise aeg (kuupäev, kuu ja aasta) ning inventeerimisviisi kirjeldus.
64. Metsa inventeerimisel kasutatavad klassifikaatorid on toodud käesoleva juhendi lisa 8.
65. Käesolevas juhendis nimetamata inventeerimisandmete kogumine sätestatakse metsakorraldustööde lepingus.

IV. METSA MAJANDAMISE VIISIDE JA VÕTETE KAVANDAMINE

66. Metsa majandamise viiside ja võtete kavandamisel lähtutakse eraldise seisundist ja selle vastavusest metsa kasutamise eesmärgile.
67. Võimaldamaks metsaomaniku osalemist metsa majandamise soovitude koostamisel annab Keskkonnaministeerium informatsiooni konkreetse aasta metsa korraldamise objektidest ja metsa korraldamise tööde ajakavast Keskkonnaministeeriumi maakonna keskkonnateenistuste kaudu.

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

68. Metsa majandamise viiside ja võtete kavandamisel on metsa korraldaja kohustatud järgima õigusaktidest ja planeeringutest tulenevaid metsa majandamise kitsendusi ning arvestama metsa omaniku poolt metsa korraldamise tööde ajakavas määratud aja jooksul esitatud kirjalikke ettepanekuid. Ettepanekud esitatakse Keskkonnaministeeriumi maakonna keskkonnateenistuste kaudu.

69. Metsa majandamise viisid on lageraiesüsteem, turberaiesüsteem ja püsimetsasüsteem.

70. Vastavalt metsa majandamise viisile kavandatakse metsa uuendamise ja kasvatamise võtted, metsa kasutamise viisid, metsakaitse soovitused, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise abinõud ning metsateede ehitamise soovitused.

71. Metsa uuendamiseks kavandatakse järgmised võtted:

- 1) uuendusraie;
- 2) metsaseemnete külvamine;
- 3) metsataimede istutamine;
- 4) looduslikule uuenemisele kaasaaitamine;
- 5) muud võtted, mis aitavad tagada metsa uuenemist.

72. Uuendusraie kavandamisel näidatakse raie liik ja puuliikide kaupa väljaraiutav tagavara tihumeetrites.

73. Metsaseemnete külvamise kavandamisel näidatakse külvikohtade arv ja kultiveeritavad puuliigid.

74. Metsataimede istutamise kavandamisel näidatakse istutuskohtade arv ja kultiveeritavad puuliigid.

75. Looduslikule uuenemisele kaasaaitamise kavandamisel näidatakse kavandatavad abinõud.

76. Metsa kasvatamiseks kavandatakse järgmised võtted:

- 1) hooldusraie;
- 2) valikraie;
- 3) metsamulla vee- ja toitereziiimi reguleerimine.

77. Hooldusraie kavandamisel näidatakse raieliik ja puuliikide kaupa väljaraiutav tagavara tihumeetrites.

78. Valikraie kavandamisel näidatakse puuliikide kaupa väljaraiutav tagavara tihumeetrites.

79. Metsamulla vee- ja toitereziiimi reguleerimiseks kavandatakse:

- 1) kuivendussüsteemide hooldus;
- 2) väetamine.

80. Metsa kasutamise viisid määratakse vastavalt metsakategooriale.

81. Metsakaitse soovitustena kavandatakse:

- 1) tulekaitseribad;
- 2) tulekaitsebarjäärid;
- 3) tuletõrje veevõtukohtad;
- 4) sanitaarraied;
- 5) juurepessualadel metsa uuendamisel haiguskindlama puuliigi valik;
- 6) putukarüüsteohtlikel aladel metsa uuendamisel tõrjeabinõude rakendamine;
- 7) muud keskkonnanõuetest tulenevad metsakaitse abinõud.

82. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamise abinõudena kavandatakse raietel säilikpuude ja lamapuidu jätmise ning riigimetsas osade lankide üle põletamine.

83. Metsateede ehitamise soovituseks näidatakse eraldised, millele on metsa majandamiseks paremate tingimuste loomiseks otstarbekas rajada metsateed.

84. Kooskõlastatult riigimetsa majandajaga võib metsa korraldaja metsa majandamise kavas kavandada metsa majandamise võtteid käesolevas juhendis toodust detailsemalt.

85. Kooskõlastatult Keskkonnaministeeriumiga võib metsa korraldaja metsa majandamise soovitustes kavandada metsa majandamise võtteid käesolevas juhendis toodust detailsemalt.

86. Metsa majandamise viiside ja võtete kavandamisel kasutatavad klassifikaatorid on antud käesoleva juhendi lisas 9.

V. METSA RAIE MAHU ARVUTAMISE METOODIKA

87. Metsamajanduskavas näidatakse eraldiste kaupa metsa korraldamise hetkeseisuga järgneva kümne aasta jooksul maksimaalselt lubatav raie maht.

88. Metsa majandamise soovituses näidatakse eraldiste kaupa ja raieliikide viisi kavandatud raie maht.

89. Maksimaalselt lubatava metsa raie mahu määramisel lähtutakse metsa seisundist ning õigusaktidest ja planeeringutest tulenevatest metsa majandamise kitsendustest.

90. Metsa raie mahu kavandamisel lähtutakse täiendavalt küpsusvanusest, arvestuslangist, tagavara juurdekasvust, metsaomaniku poolt kirjalikult esitatud ettepanekutest, ökonoomsuse kriteeriumidest ning metsa majandamise headest tavadest.

91. Eestis enamlevinud puuliikide küpsusvanused ja nendest tulenevad arenguklassid on toodud käesoleva juhendi lisas 10.

92. Metsa majandamiskava või metsa majandamise soovitude koostamise objekti kohta arvutatakse käesoleva juhendi lisas 11 esitatud valemite järgi metsakategooriate viisi ühtlase kasutuse lank, küpsuslank, I vanuslank, II vanuslank, III vanuslank, integraallank, EBSAlank ning seisukorralank. Hoiumetsa kohta lanke ei arvutata. Arvestuslank määratakse arvutatud lankide keskmisena, täiustatud algoritmi järgi või eksperthinnangu alusel. Määratud arvestuslank ei tohi olla väiksem minimaalsest ja suurem maksimaalsest arvutatud langist.

93. Alla 1000 ha suuruse metsa korraldamise objekti kohta arvestuslanki ei arvutata.

94. Kavandatav raie maht ei tohi ületada tagavara juurdekasvu, välja arvatud:

- 1) väikestel, alla 50 ha suurustel metsa korraldamise objektidel;
- 2) metsa korraldamise objektidel, kus küpsete puistute osakaal objekti metsa pindalas on üle 20%.

VI. METSA MAJANDAMISE HINDAMISE KORD

95. Metsa majandamise hinnang antakse:

- 1) õigusaktide nõuete järgimisele metsa uuendamisel, kasvatamisel ja kasutamisel ning metsakaitsel;
- 2) metsamajandamiskavade ja metsa majandamise soovitude vastavusele õigusaktide nõuetele.

96. Metsa majandamise hindamise mahu määrab igal konkreetsel kalendriaastal keskkonnaminister.

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

97. Metsa majandamise hindamise meetodika määratakse sõltuvalt hindamise mahust metsakorraldustööde lepingus.

	Lisa 1 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

METSA KAARDISTAMISEL KASUTATAVAD LEPPEMÄRGID

Metsakaardi leppemärkide klassifikaator

Kood	Leppemärk	RGB kood	Kirjeldus
1	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,0,0	riigipiir
2	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,0,0	maakonnapiir
3	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,0,0	valla- või linnapiir
4	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,0,0	katastriüksuse piir
5	(vt. RTL 1999, 69, 902)	120,0,120	kaitseala piir
6	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,128,0	reservaadipiir
7	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,0,0	kõlvikupiir
8	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	majandamisüksuse piir
9	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	kvartalipiir
10	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	eraldisepiir
11	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	visiir
12	(vt. RTL 1999, 69, 902)	153,51,0	samakõrgusjoon
13	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	kraav laiussega 0...6 m
14	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	kraav laiussega 6,...110 m
15	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0 / 0,0,255	kraav trassiga kuni 12 m
16	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	pinnastee
17	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	metsatee

18	(vt. RTL 1999, 69, 902)	153,51,0	kruusatee
19	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	maantee
20	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	raudtee
21	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	siht, trass 6...10 m
22	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	elektriliin
23	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,128,0	hekk või puuderida
24	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,128,0	võtmebiotoop
25	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	metskonna kontor
26	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	metsniku kordon
27	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	hoone
28	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	voolusuund
29	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	truup
30	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	tuletõrje veevõtukoht
31	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	eraldise piiri z-märk
32	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,128,0	looduslik rohumaa
33	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,0	põllumaa
34	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,128,0	põõsastik
35	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	madal soo
36	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	siirdesoo
37	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,0,255	raba

Puistuplaani leppemärkide klassifikaator

Kood	Leppemärk	RGB kood	puuliik	Kirjeldus
MA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,219,196 (255,149,79)	mänd	lagedad alad
MS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,219,196 (255,149,79)	mänd	selgusetad alad
MN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,219,196	mänd	noorendikud
ML	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,184,138	mänd	latimetsad
MK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,149,79	mänd	keskealised metsad
MV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,114,21	mänd	valmivad ja küpsed metsad
KA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,199,240 (211,88,211)	kuusk	lagedad alad
KS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,199,240 (211,88,211)	kuusk	selgusetad alad
KN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,199,240	kuusk	noorendikud
KL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	226,144,226	kuusk	latimetsad
KK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	211,88,211	kuusk	keskealised metsad
KV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	197,33,197	kuusk	valmivad ja küpsed metsad
AA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,255 (63,255,255)	kask	lagedad alad
AS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,255 (63,255,255)	kask	selgusetad alad
AN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,255	kask	noorendikud
AL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	127,255,255	kask	latimetsad
AK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	63,255,255	kask	keskealised metsad
AV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,250,250	kask	valmivad ja küpsed metsad

HA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,191 (63,255,63)	haab	lagedad alad
HS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,191 (63,255,63)	haab	selgusetad alad
HN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,191	haab	noorendikud
HL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	127,255,63	haab	latimetsad
HK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	63,255,63	haab	keskealised metsad
HV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	0,235,0	haab	valmivad ja küpsed metsad
TA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	207,207,207 (112,112,112)	tamm	lagedad alad
TS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	207,207,207 (112,112,112)	tamm	selgusetad alad
TN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	207,207,207	tamm	noorendikud
TL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	160,160,160	tamm	latimetsad
TK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	112,112,112	tamm	keskealised metsad
TV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	65,65,65	tamm	valmivad ja küpsed metsad
SA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	196,226,231 (130,192,210)	saar	lagedad alad
SS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	196,226,231 (130,192,210)	saar	selgusetad alad
SN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	196,226,231	saar	noorendikud
SL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	163,209,223	saar	latimetsad
SK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	130,192,210	saar	keskealised metsad
SV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	90,170,190	saar	valmivad ja küpsed metsad
LA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	227,194,255 (169,125,255)	sanglepp	lagedad alad
LS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	227,194,255 (169,125,255)	sanglepp	selgusetad alad
LN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	227,194,255	sanglepp	noorendikud
LL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	198,155,255	sanglepp	latimetsad
LK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	169,125,255	sanglepp	keskealised metsad
LV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	128,85,255	sanglepp	valmivad ja küpsed metsad
VA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,255,191 (255,255,63)	hall lepp	lagedad alad
VS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,255,191 (255,255,63)	hall lepp	selgusetad alad
VN	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,255,191	hall lepp	noorendikud
VK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,255,95	hall lepp	keskealised metsad
VV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,240,0	hall lepp	valmivad ja küpsed metsad

TX	(vt. RTL 1999, 69, 902)	205,205,137		teised puuliigid
SO	(vt. RTL 1999, 69, 902)	194,255,227 (255,255,255)		sood
PS	(vt. RTL 1999, 69, 902)	186,238,89		põ##sastikud
PA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	154,194,146		põllu- ja aiamaad
JJ	(vt. RTL 1999, 69, 902)	96,128,224		jõesed ja järved
XM	(vt. RTL 1999, 69, 902)	169,169,140		muud maad

Metsamajanduslike tööde plaani leppemärkide klassifikaator

Kood	Leppemärk	RGB kood	Kirjeldus
LL	(vt. RTL 1999, 69, 902)	211,88,211	lageraie looduslikule uuenemisele jätmisega
LK	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,199,240 (127,255,255)	lageraie kultiveerimisega
LA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	240,199,240 (127,255,255)	lageraie looduslikule uuendusele kaasaaitamisega
TU	(vt. RTL 1999, 69, 902)	127,255,255	turberaie
VA	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,219,196	valgustusraie
HR	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,149,79	harvendusraie
SR	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,255,191	sanitaarraie
VR	(vt. RTL 1999, 69, 902)	205,255,255	valikraie
RD	(vt. RTL 1999, 69, 902)	255,100,100	raadamine
KU	(vt. RTL 1999, 69, 902)	191,255,191	kultiveerimine
KH	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(0,0,255)	kuivendussüsteemide hooldus
VT	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(0,0,255)	väetamine
TR	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(255,0,0)	tulekaitseribade rajamine
TB	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(255,0,0)	tulekaitsebarjääride rajamine
TV	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(255,0,0)	tuletõrje veevõtukohta rajamine
PT	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(0,0,255)	putukatõrjeabinõude rakendamine
YP	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(255,0,0)	langi ülepõletamine
TE	(vt. RTL 1999, 69, 902)	(128,0,0)	metsatee ehitamine

	Lisa 2 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

BONITEERIMISTABELID

Boniteediklasside kõrguste alampiirid okaspuudel ja kõvalehtpuudel (m)

Vanus (a)	Boniteet						
	Ia	I	II	III	IV	V	Va
5	2,6	2,1	1,7	1,3	1,0	0,7	0,5
10	5,2	4,2	3,4	2,7	2,0	1,5	0,9
15	7,7	6,2	5,0	4,0	3,0	2,2	1,4
20	10,1	8,2	6,7	5,3	4,0	2,9	1,8
25	12,4	10,1	8,2	6,5	5,0	3,6	2,3
30	14,5	12,0	9,7	7,7	5,9	4,3	2,7

35	16,6	13,7	11,2	8,9	6,9	4,9	3,2
40	18,4	15,3	12,5	10,0	7,7	5,6	3,6
45	20,2	16,8	13,8	11,1	8,6	6,2	4,0
50	21,8	18,2	15,1	12,1	9,4	6,8	4,4
55	23,2	19,6	16,2	13,1	10,2	7,4	4,7
60	24,5	20,8	17,3	14,0	10,9	8,0	5,1
65	25,7	21,9	18,3	14,9	11,6	8,5	5,5
70	26,8	22,9	19,2	15,7	12,3	9,0	5,8
75	27,8	23,8	20,1	16,4	12,9	9,5	6,1
80	28,7	24,7	20,9	17,1	13,5	9,9	6,4
85	29,5	25,5	21,6	17,8	14,0	10,3	6,7
90	30,2	26,2	22,3	18,4	14,6	10,8	7,0
95	30,9	26,9	22,9	19,0	15,0	11,1	7,3
100	31,5	27,5	23,5	19,5	15,5	11,5	7,5
105	32,1	28,1	24,0	20,0	15,9	11,8	7,7
110	32,6	28,6	24,5	20,5	16,3	12,2	8,0
115	33,0	29,0	25,0	20,9	16,7	12,5	8,2
120	33,4	29,5	25,4	21,3	17,1	12,8	8,4
125	33,8	29,9	25,8	21,7	17,4	13,0	8,6
130	34,2	30,3	26,2	22,0	17,7	13,3	8,8
135	34,5	30,6	26,5	22,4	18,0	13,5	8,9
140	34,8	30,9	26,9	22,7	18,3	13,8	9,1
145	35,0	31,2	27,2	22,9	18,5	14,0	9,3
150	35,3	31,5	27,4	23,2	18,8	14,2	9,4
155	35,5	31,7	27,7	23,5	19,0	14,4	9,5
160	35,7	31,9	27,9	23,7	19,2	14,6	9,7
165	35,9	32,2	28,2	23,9	19,4	14,7	9,8
170	36,1	32,4	28,4	24,1	19,6	14,9	9,9
175	36,3	32,5	28,6	24,3	19,8	15,0	10,0
180	36,4	32,7	28,7	24,5	20,0	15,2	10,1
185	36,6	32,9	28,9	24,7	20,1	15,3	10,2
190	36,7	33,0	29,1	24,8	20,3	15,4	10,3
195	36,9	33,2	29,2	25,0	20,4	15,6	10,4
200	37,0	33,3	29,4	25,1	20,5	15,7	10,5

Boniteediklasside kõrguste alampiirid pehmelehtpuudel (m)

Vanus (a)	Boniteet						
	Ia	I	II	III	IV	V	Va
5	3,5	2,9	2,3	1,8	1,4	1,0	0,6
10	7,0	5,7	4,6	3,6	2,7	2,0	1,2
15	10,2	8,3	6,7	5,3	4,0	2,9	1,8
20	13,2	10,8	8,8	6,9	5,3	3,8	2,4
25	15,8	13,1	10,6	8,5	6,5	4,6	2,9
30	18,2	15,1	12,4	9,9	7,6	5,4	3,5
35	20,3	16,9	13,9	11,2	8,6	6,2	3,9
40	22,1	18,5	15,3	12,3	9,5	6,9	4,4
45	23,6	20,0	16,5	13,4	10,4	7,5	4,8
50	25,0	21,2	17,6	14,3	11,1	8,1	5,2
55	26,1	22,3	18,6	15,1	11,8	8,6	5,5
60	27,1	23,2	19,5	15,9	12,4	9,1	5,8
65	28,0	24,0	20,2	16,5	13,0	9,5	6,1
70	28,7	24,7	20,9	17,1	13,5	9,9	6,4

75	29,3	25,3	21,4	17,6	13,9	10,2	6,6
80	29,9	25,9	22,0	18,1	14,3	10,5	6,8
85	30,4	26,4	22,4	18,5	14,6	10,8	7,0
90	30,8	26,8	22,8	18,9	15,0	11,1	7,2
95	31,2	27,2	23,2	19,2	15,2	11,3	7,4
100	31,5	27,5	23,5	19,5	15,5	11,5	7,5
105	31,8	27,8	23,8	19,8	15,7	11,7	7,6
110	32,1	28,1	24,1	20,0	15,9	11,9	7,8
115	32,3	28,3	24,3	20,2	16,1	12,0	7,9
120	32,5	28,5	24,5	20,4	16,3	12,2	8,0
125	32,7	28,7	24,7	20,6	16,5	12,3	8,1
130	32,9	28,9	24,9	20,8	16,6	12,4	8,1
135	33,0	29,0	25,0	20,9	16,7	12,5	8,2
140	33,1	29,2	25,2	21,0	16,9	12,6	8,3
145	33,3	29,3	25,3	21,2	17,0	12,7	8,4
150	33,4	29,4	25,4	21,3	17,1	12,8	8,4
155	33,5	29,5	25,5	21,4	17,2	12,9	8,5
160	33,6	29,6	25,6	21,5	17,3	12,9	8,5
165	33,7	29,7	25,7	21,6	17,3	13,0	8,6
170	33,8	29,8	25,8	21,6	17,4	13,1	8,6
175	33,8	29,9	25,9	21,7	17,5	13,1	8,7
180	33,9	30,0	25,9	21,8	17,5	13,2	8,7
185	34,0	30,0	26,0	21,9	17,6	13,2	8,7
190	34,0	30,1	26,1	21,9	17,6	13,3	8,8
195	34,1	30,2	26,1	22,0	17,7	13,3	8,8
200	34,1	30,2	26,2	22,0	17,7	13,3	8,8

	Lisa 3 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

BAASKÕRGUSE ARVUTAMISE MUDELID

1. Baaskõrgus arvutatakse järgmise valemi järgi:

(vt. RTL 1999, 69, 902)

A - puistu vanus (a)

H - puistu keskmine kõrgus (m)

An - puistu vanus, mille kohta baaskõrgus arvutatakse (a)

Hn - puistu baaskõrgus vanuses An (m)

Kordajad b ja c võetakse vastavalt tabelile:

Puuliik	Kordaja	
	b	c
okaspuud ja kõvalehtpuud	25069	-487,90
pehmelehtpuud	7074	-131,34

2. Baaskõrguse H100 ja boniteedi vahel kehtivad järgmised seosed: boniteediklassi keskmine EQU boniteediklassi kõrguse alampiirile vastav EQU Kordaja bon võetakse vastavalt tabelile:

Boniteet	bon
Ia	0
I	1
II	2

III	3
IV	4
V	5
Va	6

	Lisa 4 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

TAGAVARA ARVUTAMISEKS KASUTATAVAD MATEMAATILISED MUDELID

1. Puistud kõrgusega 5 ja enam meetrit

a) $M = H \times G \times F$,
kus

		b
F	a	
=	+ $_ + c \times$ ruutjuur $H + d \times \ln(H)$	
		H

b) $M = M_n \times t$,

kus kase- ja pärnapuistutel

$$M_n = a_1 + b_1 \times H^2 + c_1 \times H^3$$

okaspuistutel ja teistel lehtpuistutel

$$M_n = a_1 + b_1 \times H + c_1 \times H^2$$

2. Puistud kõrgusega alla 5 meetri

$$M = 0,4 \times G \times (H + 3)$$

M – puistu hektaritagavara (tm)

H – puistu keskmine kõrgus (m)

G – puistu rinnaspindalade summa (m²/ha)

F – puistu keskmine rinnakõrguse vormiarv

t – puistu täius

M_n – vastava normaalpuistu tagavara (tm/ha)

Kordajad a, b, c, d, a_1, b_1 ja c_1 võetakse vastavalt tabelile:

Puuliik	Kordaja						
	a	b	c	d	a_1	b_1	c_1
mänd, lehis, seedermand	-0,0309	2,5936	-0,0617	0,2107	-30,5946	16,6305	0,0254
kuusk, nulg, ebatsuuga, teised okaspuud	0,3495	1,5653	0	0,0172	-7,9880	9,2794	0,3473
kask, pärn	0,4193	0,8180	0	0	15,3442	0,7411	-0,0087
haab, sanglepp, hall lepp	0,8813	-0,5950	0,0437	-0,1969	-18,7579	8,3848	0,3233
tamm, saar, vaher, jalakas, teised lehtpuud	0,5993	0,9350	0,0286	-0,1006	-11,7131	8,4737	0,2767

TAGAVARA JUURDEKASVU ARVUTAMISEKS KASUTATAVAD MATEMAATILISED MUDELID

Tagavara juurdekasv arvutatakse järgmise valemi järgi:

(vt. RTL 1999, 69, 902)

jZM tagavara jooksev juurdekasv (tm/ha/a)

A - puistu vanus (a)

K - täiuseparand (kordaja)

t - täius

Kordajad a, b ja c võetakse vastavalt tabelile:

Puuliik	Kordaja	Boniteet						
		Ia	I	II	III	IV	V	Va
mänd,	a	1227	1090	979	843	715	408	367
lehis	b	0,01972	0,01923	0,01780	0,01728	0,01605	0,02352	0,02081
	c	1,924	1,978	1,989	2,113	2,263	3,766	3,635
kuusk,	a	1370	1185	1047	930	967	585	
nulg	b	0,02373	0,02310	0,02281	0,02156	0,01129	0,01521	
	c	2,538	2,755	3,075	3,321	1,997	2,671	
kask,	a	800	712	626	536	372	269	170
sanglepp	b	0,02695	0,02552	0,02374	0,02352	0,02107	0,02058	0,02028
	c	2,035	2,126	2,215	2,451	1,962	2,028	2,282
haab,	a	1038	918	770	621	436	302	
pärn	b	0,02681	0,02682	0,02382	0,02170	0,02418	0,02446	
	c	1,952	2,014	1,892	1,837	1,974	2,183	
tamm	a	1194	1194	753	608	460	325	325
	b	0,01317	0,01317	0,02352	0,02241	0,02307	0,02307	0,02307
	c	1,456	1,456	2,015	2,055	2,169	2,267	2,267
saar,	a	1124	958	782	632	506	506	
jalakas,	b	0,01337	0,01256	0,01256	0,01264	0,01258	0,01258	
vaher	c	1,404	1,457	1,561	1,702	1,854	1,854	
hall	a	589	589	446	328	328		
lepp,	b	0,04130	0,04130	0,04381	0,04743	0,04743		
remmelgas	c	1,729	1,729	1,923	2,230	2,230		

Kordaja b1 võetakse vastavalt tabelile:

Puuliik	Vanusegrupp			
	kuni 30 a	30...100 a		üle 100 a
			10,44	
kuusk, nulg	0,588	b1 =	-----	+ 0,24
			A	
			1741	
teised puuliigid	1,801	b1 =	-----	- 0,133
			A2	

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

STANDARDTABELID

Puistu tagavara (tm) ja rinnaspindalade summa (m²/ha) täiusel 1,0

Kõrgus (m)	Mänd, lehis, seedermand		Kuusk, nulg, ebastsuuga		Kask, pärn		Haab, sanglepp, hall lepp		Tamm, saar, vaher, jalakas, künnapuud	
	tagavara	rinnaspindalade summa	tagavara	rinnaspindalade summa	tagavara	rinnaspindalade summa	tagavara	rinnaspindalade summa	tagavara	rinnaspindalade summa
2	11	5,4	10	4,8	8	4,0	9	4,3	8	4,2
3	21	8,6	21	8,8	16	6,6	18	7,5	18	7,3
4	35	12,5	30	10,8	25	8,8	28	10,1	27	9,8
5	55	16,0	46	13,2	30	10,3	33	12,2	41	11,8
6	69	18,4	60	15,6	38	11,4	45	13,9	51	13,1
7	87	21,3	74	17,5	47	12,5	57	15,4	62	14,4
8	104	23,4	89	19,2	57	13,6	70	16,8	74	15,7
9	121	25,2	105	20,8	68	14,8	84	18,1	86	16,9
10	139	26,9	120	22,0	80	16,0	98	19,3	100	18,1
11	156	28,0	137	23,3	93	17,2	112	20,4	114	19,3
12	172	29,0	154	24,5	108	18,4	127	21,5	129	20,4
13	189	29,9	171	25,6	122	19,5	143	22,6	144	21,5
14	205	30,6	189	26,7	138	20,6	160	23,7	160	22,5
15	224	31,5	209	27,8	154	21,7	178	24,8	176	23,5
16	241	32,2	229	28,9	172	22,8	195	25,8	193	24,4
17	258	32,7	250	30,0	190	23,9	215	27,0	210	25,4
18	276	33,3	271	31,0	208	24,9	234	28,0	229	26,4
19	294	33,8	293	32,0	227	25,8	255	29,1	248	27,4
20	311	34,3	316	33,0	245	26,6	277	30,3	267	28,3
21	329	34,7	340	34,0	263	27,3	299	31,4	288	29,3
22	347	35,1	364	34,9	281	28,0	321	32,4	309	30,2
23	366	35,6	389	35,9	300	28,7	345	33,5	330	31,1
24	384	36,0	415	36,8	320	29,4	370	34,7	352	32,0
25	403	36,4	442	37,8	339	30,0	395	35,7	375	32,9
26	421	36,7	469	38,7	360	30,7	422	36,9	398	33,8
27	439	37,0	496	39,6	381	31,4	448	37,9	421	34,6
28	457	37,3	525	40,5	402	32,0	474	38,9	445	35,4
29	475	37,6	553	41,3	423	32,6	501	39,9	469	36,2
30	492	37,8	583	42,2	443	33,1	526	40,7	493	36,9
31	510	38,0	613	43,1	464	33,6	554	41,6	518	37,7
32	527	38,2	645	44,0	487	34,2	580	42,4	543	38,4
33	545	38,4	676	44,8	509	34,7	607	43,2	568	39,1
34	563	38,6	709	45,7	531	35,2	636	44,1	594	39,8
35	580	38,8	743	46,6	553	35,7	666	45,0	620	40,5

	Lisa 7 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

TULEOHUKLASSID

Metsakasvukohatüüp	Puuliik	Arenguklass	Tuleohuklass
leesikaloo, kastikaloo,	okaspuud	kõik arenguklassid	I tuleohuklass

sambliku, kanarbiku	lehtpuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	II tuleohuklass
	lehtpuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	III tuleohuklass
pohla, sinilille, jänesekapsa, jänesekapsa-pohla, jänesekapsa-mustika, mustika, sinika	okaspuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	I tuleohuklass
	mänd, lehis	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	II tuleohuklass
	ülejäanud okaspuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	III tuleohuklass
	lehtpuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	III tuleohuklass
	lehtpuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	IV tuleohuklass
naadi	mänd, lehis	kõik arenguklassid	III tuleohuklass
	ülejäanud okaspuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	III tuleohuklass
	ülejäanud okaspuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	IV tuleohuklass
	lehtpuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	III tuleohuklass
	lehtpuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	IV tuleohuklass
karusambla-mustika, karusambla, osja, tarna, lubikaloo	okaspuud	kõik arenguklassid	III tuleohuklass
	lehtpuud	kõik arenguklassid	V tuleohuklass
kuiwendatud karusambla-mustika, kuiwendatud karusambla, kuiwendatud osja, kuiwendatud tarna, kuiwendatud lubikaloo	okaspuud	kõik arenguklassid	II tuleohuklass
	lehtpuud	kõik arenguklassid	IV tuleohuklass
sõnajala, angervaksa, tarna-angervaksa, lodu, kõdusoo, raba, madal soo, siirdesoo	okaspuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	III tuleohuklass
	okaspuud	keskealised metsad, valmivad metsad, küpsed metsad	IV tuleohuklass
	lehtpuud	kõik arenguklassid	V tuleohuklass
kuiwendatud sõnajala, kuiwendatud angervaksa, kuiwendatud tarna-angervaksa, kuiwendatud lodu, kuiwendatud kõdusoo, kuiwendatud raba, kuiwendatud madal soo, kuiwendatud siirdesoo	okaspuud	lagedad alad, selgusetad alad, noorendikud, latimetsad	II tuleohuklass
	okaspuud	keskealised metsad, valmivad	III tuleohuklass

		metsad, küpsed metsad	
	lehtpuud	kõik arenguklassid	IV tuleohuklass
kivine puistang, saviliivane puistang	kõik puuliigid	kõik arenguklassid	III tuleohuklass
Liivane puistang	kõik puuliigid	kõik arenguklassid	I tuleohuklass
Turbane puistang	kõik puuliigid	kõik arenguklassid	II tuleohuklass

	Lisa 8 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

METSA INVENTEERIMISEL KASUTATAVAD KLASSIFIKAATORID

Omandivorm

Kood	Nimetus	Kirjeldus
F	eramets, füüsilise isiku	füüsilisele isikule kuuluv eramets
J	eramets, juriidilise isiku	eraõiguslikule juriidilisele isikule kuuluv eramets
Y	eramets, ühisomand	eraõiguslike isikute ühisomandis olev mets
R	riigimets, RMK	Riigimetsa Majandamise Keskuse halduses olev riigimets
T	riigimets, ajutiselt	jätkuvalt riigiomandis olev õigusvastaselt võõrandatud ja tagastamisele või erastamisele kuuluv mets
X	riigimets, muu	riigile kuuluv mets, välja arvatud Riigimetsa Majandamise Keskuse halduses olev mets ja jätkuvalt riigiomandis olev õigusvastaselt võõrandatud ning tagastamisele või erastamisele kuuluv mets
M	munitsipaal mets	kohalikule omavalitsusele kuuluv mets
A	muu avalik-õiguslik mets	teistele avalik-õiguslikele isikutele kuuluv mets

Kõlvikuliik

Kood	Nimetus	Kirjeldus
MT	tootlik metsamaa	
MV	vähetootlik metsamaa	
PS	põõsastik	
SO	soo	
PM	põllumaa	
RM	looduslik rohumaa	
VM	viljapuu-marjaaed	
TA	taimla	
SE	seemla	
JA	järv	

JG	jõgi	
VH	veehoidla, tiik	
OU	õuemaa	
PK	park	
KJ	karjäär	
PV	pinnaveeala	
XM	muu maa	

Metsakategooria

Kood	Nimetus	Kirjeldus
H	hoiumets	
K	kaitsemets	
T	tulundusmets	

Hoiu- või kaitsemetsaks määramise põhjus

Kood	Nimetus	Kirjeldus
Q	õigusakt	
O	omaniku tahe	
R	kaitseala loodusreservaat	
S	kaitseala sihtkaitsevöönd	
V	piiranguvöönd	
K	kallas, rand	
A	allikad, survealine põhjavesi	
I	infiltratsiooniala	
J	joogiveehaare	
U	uuristus- ja tuuleohtlik ala	
L	looala	
M	muinsuskaitseobjekt	
P	planeeringuga määratud	

Metsakasvukohatüüp

Kood	Nimetus	Kirjeldus
Ll	leesikaloo	
Kl	kastikuloo	
Lu	lubikaloo	
Sm	sambliku	
Kn	kanarbiku	
Sn	sinika	
Ph	pohla	
Jp	jänsekapsa-pohla	
Ms	mustika	
Jm	jänsekapsa-mustika	
Km	karusambla-mustika	
Kr	karusambla	
Jk	jänsekapsa	
Sl	sinilille	
Nd	naadi	
Sj	sõnajala	
An	angervaksa	
Ta	tarna-angervaksa	
Os	osja	
Tr	tarna	
Ld	lodu	
Ks	kõdusoo	

Md	madalsoo	
Ss	siirdesoo	
Rb	raba	
Lp	liivane puistang	
Kp	kivine puistang	
Sp	saviliivane puistang	
Tp	turbane puistang	

Boniteet

Kood	Nimetus	Kirjeldus
0	Ia boniteet	
1	I boniteet	
2	II boniteet	
3	III boniteet	
4	IV boniteet	
5	V boniteet	
6	Va boniteet	

Rinne

Kood	Nimetus	Kirjeldus
1	esimene rinne	
2	teine rinne	
J	järelkasvu rinne	
Y	üksikpuude rinne	
S	surnud puude rinne	

Puuliik

Kood	Nimetus	Kirjeldus
Ma	mänd	
Ku	kuusk	
Nu	nulg	
Lh	lehis	
Sd	seedermänd	
Ts	ebatsuuga	
Ta	tamm	
Sa	saar	
Va	vaher	
Ja	jalakas	
Kp	künnapuu	
Ks	kask	
Hb	haab	
Lm	sanglepp	
Lv	hall lepp	
Pn	pärn	
Pp	pappel	
Re	remmelgas	
To	teised okaspuuliigid	
Tl	teised lehtpuuliigid	

Päritolu

Kood	Nimetus	Kirjeldus
K	külvikultuur	
I	istutuskultuur	
S	seemnetekkeline	
V	võrstekkeline	

Kahjustuste põhjus

Kood	Nimetus	Kirjeldus
1	tuli	
2	üleujutus	
3	tuuleheide	
4	tormimurd	
5	vaalimine	
6	külmakahjustus	
7	lumemurd	
10	põder	
11	metskits	
12	metssiga	
13	hirv	
14	kobras	
20	latipihklane	
21	säsiürask	
22	kooreürask	
23	hiidürask	
24	juureürask	
25	männikärsakas	
26	koorelutikas	
27	mai- või juunipõrnikas	
28	külmaliblikas	
29	tammemähkur	
30	männivaablane	
31	männivaksik	
40	juurepess	
41	männitaelik	
42	külmaseen	
43	männi koorepõletik	
44	haavataelik	
45	lehisevähk	
46	saarevähk	
47	võrsevähk	
50	teised	
52	langala	

Kahjustusaste

Kood	Nimetus	Kirjeldus
N	nõrk	kahjustus ei pidurda puude kasvu
K	keskmise	kahjustuse tagajärjel juurdekasv aeglustub
T	tugev	kahjustuse tagajärjel juurdekasv peatub
V	väga tugev	kahjustuse tagajärjel puud hävivad

Tuleohuklass

Kood	Nimetus	Kirjeldus
1	I tuleohuklass	väga suur tuleoht

2	II tuleohuklass	suur tuleoht
3	III tuleohuklass	keskmine tuleoht
4	IV tuleohuklass	väike tuleoht
5	V tuleohuklass	väga väike tuleoht

Iseärasus

Kood	Nimetus	Kirjeldus
YU	üleujutatav	
LP	ligipääsmatu	
RT	raied ainult talvetingimustes	
KE	koosseis ebahütlane	
AE	vanus ebahütlane	
HE	kõrgus ebahütlane	
DE	rinnadiameeter ebahütlane	
TE	täius või liitus ebahütlane	
JE	järelkasv ebahütlane	
BE	boniteet ebahütlane	
KV	kasvukohatüüp varieerub	
XB	ei vasta boniteerimistabelile	
VB	eraldisel võtmebiotoop	
K2	kuus osaliselt teises rindes	

	Lisa 9 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	--

METSA MAJANDAMISE VIISIDE JA VÕTETE KAVANDAMISEL KASUTATAVAD KLASSIFIKAATORID

Metsa kasutamise eesmärgid

Kood	Nimetus	Kirjeldus
L	loodusobjektide hoidmine	
K	keskkonnaseisundi kaitsmine	
M	majandusliku tulu saamine	

Kavandatavad metsa majandamise viisid

Kood	Nimetus	Kirjeldus
L	lageraiesüsteem	
T	turberaiesüsteem	
P	püsimetsasüsteem	

Kavandatavad metsa kasutamise viisid

Kood	Nimetus	Kirjeldus
L	looduse kaitse	kaitsavate loodusobjektide hoidmine
K	keskkonnakaitse	maastiku või selle erimi, mulla või vee kaitsmine
S	sanitaarkaitse	inimese kaitsmine tootmis- ja transpordiobjektidelt leviva saaste ning ilmastiku kahjuliku mõju eest

R	rekreatsioon	inimese puhkamise, tervise parandamise ja sportimise võimaluste loomine
M	kõrvalkasutus	puude seemnete, metsamarjade, seente, ravim- ning dekoratiivtaimede ja nende osade, sambla, samblike, pähklike, heina, okste, dekoratiivpuude, puukoore ja -juurte, vaigu ja kasemahla varumine, mesipuude paigutamine ja loomade karjatamine
T	teadus- ja õppetöö	
P	puidu saamine	
J	jahindus	
X	riigikaitse	

Kavandatavad metsa majandamise võtted

Kood	Nimetus	Kirjeldus
LR	lageraie	
AR	aegjarkne raie	
HL	hällraie	
VE	veerraie	
VA	valgustusraie	
HR	harvendusraie	
SR	sanitaarraie	
VR	valikraie	
KR	koridoride raiumine	
LA	laasimine	
KV	külv	
IS	istutamine	
MM	maapinna mineraliseerimine	
LK	looduslikule uuenemisele kaasaaitamise muud abinõud	(peale maapinna mineraliseerimise)
LU	looduslikule uuenemisele jätmine	
XU	muud uuendamise viisid	
HD	kultuuride hooldamine	
KH	kuivendussüsteemide hooldamine	
VT	väetamine	
TR	tulekaitseribade rajamine	
TB	tulekaitsebarjääride rajamine	
TV	tuletõrje veevõtukohta rajamine	
PT	putukatõrjeabinõude rakendamine	
XK	muude metsakaitseabinõude rakendamine	
TE	metsatee ehitamine	
LJ	lamapuidu jätmine	
SJ	säilikpuude jätmine	
YP	langi ülepõletamine	
XB	muud bioloogilise mitmekesisuse säilitamise abinõud	
XV	muud võtted	

	Lisa 10 Metsa korraldamise juhendi juurde
--	---

[RTL 2000, 50, 747- jõust.08.05.2000]

KÜPSUSVANUSED JA ARENGUKLASSID

Puuliigi küpsusvanus (a)

Puuliik	Boniteet						
	Ia	I	II	III	IV	V	Va
mänd, lehis, seedermand	90	90	100	120	130	140	140
kuusk, nulg, ebatsuuga	70	80	90	100	100	100	100
teised okaspuud	70	80	90	100	100	100	100
tamm, saar, vaher, jalakas, künnapuu	100	110	120	120	130	130	130
kask, sanglepp, pärn	60	70	70	80	70	70	70
haab, pappel	50	50	50	50	50	50	50
hall lepp, remmelgas	30	30	30	30	30	30	30
teised lehtpuud	50	50	50	50	50	50	50

Arenguklassid

Kood	Nimetus	Kirjeldus
A	lage ala	ala, kus puistu täius on alla 0,3 ja kus kultiveeritud või loodusliku uueningega tekkinud peapuuliigiks sobivad taimed puuduvad või nende taimede arv ei ole metsa uueningeks piisav
S	selguseta ala	kultiveeritud või looduslikult uuening ala, kus kasvab enam kui 1200 peapuuliigi taime hektari kohta, kuid mis ei vasta teistele tingimustele, et ala võiks lugeda uueninguks
N	noorendik	kultiveeritud või looduslikult uuening ala, kus kasvab enam kui 1200 ülepinnaliselt paiknevat vähemalt 0,8 m kõrgust peapuuliigi taime hektari kohta ja mille keskmine rinnasdiameeter on alla 6 cm
L	latimets	puistu täiusena üle 0,3, keskmine rinnasdiameetria 6...12 cm ning keskmine vanusega alla ½ küpsusvanusest. Latimetsa arenguklassi ei määrata hall-lepikutele
K	keskealine mets	puistu täiusena üle 0,3 ja keskmine rinnasdiameetriga üle 12 cm, mis 10 aasta jooksul ei saavuta küpsusvanust
V	valmiv mets	puistu täiusena üle 0,3, mis 10 aasta jooksul saavutab küpsusevanuse
Y	küps mets	puistu täiusena üle 0,3, mis on saavutanud küpsusvanuse

ARVESTUSLANGI ARVUTAMISEL KASUTATAVAD VALEMID

1. Ühtlase kasutuse lank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

2. Küpsuslank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

3. I vanuslank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

4. II vanuslank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

5. III vanuslank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

6. Integraallank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

7. EBSAlank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

8. Seisukorralank

(vt. RTL 1999, 69, 902)

A - puistu vanus

AK - puistu küpsusvanus

PA - vanuses A olevate puistute pindala

Pi - eraldise pindala

PS - seisukorra järgi raiele määratud puistute pindala